

מרשל ו' צ'יקוב

דוֹקֵרֵב צֵלְפִים

תיאור דוֹקֵרֵב הצלפים שמובא להלן, לקוח מספרו של מרשל ו' צ'יקוב על מצור סטלינגרד (העומד להת־פרסם ב„מערכות“). למרות שהמעשה אירע לפני למעלה מעשרים וחמש שנים, בעת המצור הגרמני על סטלינגרד במלחמת־העולם השנייה, שהסתיים ב־תבוסה מוחצת לגרמנים, לא איבד מאומה מן האק־טואליות שלו.

תשומת לב מיוחדת הקדשנו לפיתוח הצלפות ביחידות. מר־עצת־המלחמה של הארמיה תמכה ביוזמה זו. עיתון הארמיה „להגנת המולדת“ היה מוסר כל יום את מספר הגרמנים שנהרגו על־ידי הצלפים שלנו ומביא תצלומי הצלפים המעולים.

עם צלפים מהוללים רבים מסטלינגרד נפגשתי אישית. הייתי משוחח אתם ועוזר להם ככל שיכולתי. שמתתי את עיני בואסילי זייצב. אנטולי צ'חוב, ויקטור מדוודיאב. וכן בצלפים אחרים, והייתי מתיעץ אתם לעתים קרובות. אנשים מהוללים אלה לא התבלטו במשהו מיוחד מאחרים. ההיפך הוא הנכון. כאשר פגשתי לראשונה את זייצב ומד־וודיאב, שמתתי לב לצניעותם, תנועותיהם המתוננות, אופיים השקט שלא כרגיל, מבטם הנוקב; הם יכלו לצפות בנקודה אחת זמן רב, מבלי להניד עפעף. יד אמיצה היתה להם ואת לחיצת כפם חשת היטב.

בשעות בוקר מוקדמות היו הצלפים יוצאים אל מקום שנבחר מראש ל„שחר־טרף“, וחיכו בסבלנות לקרבנם. ידוע ידעו כי מעשי־כשל קטן ביותר, או פזיזות, עלולים להמיט עליהם אסון. האויב עקב בקפדנות אחרי הצלפים שלנו. הם צרכו מעט מאוד כדורים, אולם, כל צליפה גרמה למותו או פציעתו של הגרמני שנקלע על הכוונת.

ואסילי זייצב נפצע בעינו. אין זאת כי טרחה מרובה טרח הצלף הגרמני על מנת לגלות את הצייד הרוסי, אשר מספר הגרמנים שהרג הגיע כדי שלוש מאות. אך גם לאחר זה שמר זייצב אמונים למקצוע הצלפים. משהחלים וחזר ליחידתו, שוב החל לרכז סביבו אנשים וללמדם את מלאכת הצליפה. מקובל היה כי כל צלף מעולה מנחיל את לקח נסיונו לתל־מידיו ומאמן רובאים צעירים בתורת הירי המדוייק. פעולות הצלפים שלנו בסטלינגרד הדאיגו מאוד את הגנ־רלים הגרמנים, אשר החליטו להשיב לנו כגמולנו.

נות לרגע, כאשר אפשר יהיה לירות בו את ה"יה האחת והיחידה, אך הבטוחה והמכרעת.

"ויכוחים ערים על הדוֹקרב העתיד התנהלו במחפורת לילה-לילה" — מעלה זכרונותיו ואסילי זייצב. "כל אחד מהצלפים הביע את דעתו והשערותיו שהתבססו על תצפית יום שערכו על קו המוצבים הקדמי של האויב. הוצעו אפשרויות שונות והפתיונות, אך מלאכת הצלפים מצטיינת בכך, שלמרות ניסיונם של הרבים, מכריע, בסופו של דבר, הורה האחד עצמו. במפגש עם האויב פנים-אל-פנים הוא אשר צריך כל פעם לבצע, להמציא ולפעול לפי שיטות חדשות, ואוי לו לצלף אם יפעל מתוך שיגרה, כי אין זה אלא איבוד לדעת.

"היכן הוא, איפוא, אותו צלף מברלין? היינו שואלים איש את רעהו. ידוע ידעתי את סגנון פעולתם של הצלפים הפשיסטים; לפי אופי האש ושיטת ההסוואה יכולתי להבחין ללא קושי מיוחד בין יורים מנוסים לבין טירונים, בין מוגי לב לבין אויבים קשי עורף ונמרצים. ואילו מפקד בית-ההספר ואופיו נשארו בשבילי בגדר תעלומה. תצפיות יום-יומיות של חברינו לא העלו דבר. קשה היה לקבוע את הקטע בו פעל. אין זאת כי היה משנה תכופות את העמדות ומן הסתם חיפש אותי באותה מידה של זהירות, בה נהגתי בתורי אחריו. והנה אירע מקרה: לידידי מורוזוב פיצץ האויב את הכוונת האופטית ואת החייל שייקין פצע. מורוזוב ושייקין נחשבו לצלפים מנוסים; לעתים קרובות יצאו מן ההתמודדות המסובכות והקשות ביותר עם האויב וידם על העליונה. שוב לא היה ספק בדבר כי אכן נתקלו באלוף-הצלפים הפשיסטי, אותו חיפשתי.

"עם עלות השחר יצאתי עם ניקולאי קוליקוב אל אותה עמדה, בה שהו אתמול חברינו. בעקבי אחרי קו המוצבים הקדמי של האויב, שהיה מוכר לי היטב מתוך התבוננות הרתימים, לא גיליתי כל דבר חדש. היום כבר נוטה לערוב והנה הודקר לפתע מעל עמדת הפשיסטים כובע-פלדה ונע באטיות לאורך החפרה. לירות? לא! אין זו אלא תחבולה. משום מה מתחיל להתנדנד כובע-הפלדה, להתנדנד שלא כדרך הטבע. אין זאת כי עוזרו של הצלף הוא הנושא אותו ואילו הוא עצמו מחכה שאגלה עצמי עלידי ירי.

"היכן עשוי הוא להסתתר?" — שאל קוליקוב, כאשר בחר סות הלילה עובנו את המארב. לפי אורך הרוח שגילה האויב במשך היום, שיערתי שהצלף מברלין נמצא באותו מקום. מן הדין היה לנהוג משנה-זהירות.

"חלף גם יום שני. עצביו של מי יהיו חזקים יותר? מי יערים על מי? ניקולאי קוליקוב, חברי הנאמן לנשק נתפס אף הוא לדוֹקרב זה. הוא לא פיקפק יותר בכך שהאויב נמצא לפנינו והיה בטוח כי נצליח במשימתנו. ביום השלישי יצא אתנו למארב הקצין לעניינים פוליטיים דאגולוב. הבוקר התחיל כרגיל. אפלת הלילה הלכה ונמוגה, ועם כל רגע שחלף נסתמנו ביתר דיוק עמדות האויב. בקרבת-מקום התלקח קרב; באויר שרקו פצצות; ואילו אנו נצמדנו לכוונות האופטיות והסתכלנו בלא הפסק במתרחש לפנינו.

"הנה הוא, אראה לך אותו באצבע" — התעורר פתאום הקצין לעניינים פוליטיים. בשל אי זהירות התרומם מעט-מעט.

הדבר קרה בסוף ספטמבר. לילה אחד הביאו הסיירים שלנו "לשוך" אשר סיפר כי לסטלינגרד הובא במטוס מברלין, מפקד בית-הספר לצלפים, מיר קונינגס, והוטלה עליו המשימה לקטול את הצלף הסובייטי הראשי.

מפקד הדיביזיה, הקולונל באטיוק, זימן אליו את הצלפים ואמר: "סבורני כי רק דבר של מה בכך הוא בשביל צלפינו לחסל את אלוף-הצלפים הגרמני שהגיע מברלין. נכון זייצב?" "נכון המפקד" — ענה ואסילי זייצב.

"ובכן, יש לחסל את אלוף-הצלפים הזה" — אמר מפקד הדיביזיה — "אך פעלו בזהירות ובתבונה".

"כן, המפקד, השמד נשמדו!" — ענו הצלפים.

אותו זמן השמידה קבוצת הצלפים שלנו, שגדלה במהירות, אלפי היטלראים. על כך כתבו בעלונים ובעיתונים. אחדים מהעלונים הללו היו מגיעים — לידי האויב. הוא למד מהם על טכסיסי הצלפים שלנו, ונקט אמצעי לחימה יעילים להתגונן בפניהם. עכשיו כשהכל שייך לעבר אגיד גלויות: באותו שלב לא היה כל צורך להודרו ולתת פומבי ללקחי הנסיון שרכשנו. מספיק היה לחסל אחד-שניים קצינים גרמנים, והפשיסטים היו פותחים באש תותחים ומרגמות בכיוון המקום המשוער של המארב, וכדי לצאת מן הסבך היינו נאלצים לעבור במהירות לעמדה אחרת.

בואו של הצלף הגרמני העמיד לפנינו משימה חדשה: היה הכרח לאכנו, לעמוד על הרגליו וטכסיסיו, לחכות בסבל-

רב הצלפים זייצב

לכהרף עין ממש, מעל לתל-החזה, אך היה זה מספיק כדי שהגרמני יפגע בו ויפצעו — כך מסוגל היה לירות, כמובן, רק צלף מנוסה.

„שעה ארוכה התבוננתי בעמדות האויב, אך לא יכולתי לגלות את מקום מארב. לפי מהירות היריה הסקתי שהצלף נמצא אי-שם במישרין מולי. אני ממשיך לצפות. משמאלי — טנק פגוע, ומימיני — בונקר. אולם היכן הוא? בטנק? לא, צלף מנוסה לא יתמקם שם, אולי בבונקר? גם שם לא — האשנב סגור. בין הטנק לבין הבונקר מונח על פני-הקרקע השטוח לוח-ברזל ועליו ערימה קטנה של לבנים מנופצות. היא מונחת כאן מזה זמן רב ומוכרת לי היטב. אני שם עצמי במצבו של האויב ושוקל: מהו המקום הטוב ביותר לעמדת-צלפים? אולי לחפור עמדה מתחת ללוח? בלילה ניתן להתקין אליה מעבר-סתר.

„כן, אין ספק בדבר, שם הוא, מתחת ללוח-הברזל. החלטתי לבדוק את הנחתי. הלבשתי על לוח עץ כפפת אגרוף והירי מותי אותו למעלה. הגרמני נתפתה. אני מוריד בזהירות את הלוח אל תוך החפרה באותה צורה כפי שהרמתי, ובדק בקפדנות את הבקע. אין כל סטיה — פגיעה ישירה. משמע הוא שרוי מתחת ללוח הברזל.

„אכן, שם הוא, השרץ! נשמע קולו השקט של חברי, ניקולאי קוליקוב.

„עכשיו לא נשאר אלא להחרידו מרבצו, ולקחת על הכוונת ולו גם חלק קטן של ראשו. אין כל תועלת להתאמץ ולנסות לעשות זאת דווקא עכשיו. לשם כך דרוש זמן, אך עמדנו על תכונותיו של הפשיסט. חזקה עליו כי לא ינטוש את העמדה הנוחה הזו, ואילו אנחנו מוכרחים לתפוס, ויהי מה, עמדה אחרת.

„עבדנו במשך הלילה. נערכנו במארב עד עלות השחר. הגרמנים ירו אש על מעברות הוולגה. השחר הפציע במהירות ועם עלות היום התלקח הקרב בעוצמה חדשה. אך לא שאון התותחים, אף לא פיצוצי הפגזים והפצצות — שום דבר לא היה בכוחו להסיח את דעתי ממילוי המשימה.

„עלה גלגל השמש. קוליקוב ירה יריית-סרק כדי למשוך את תשומת לבו של הצלף. החלטנו להמתין עד מחצית היום הראשונה כיוון שניצנוץ המכשירים האופטיים עלול היה לגלותנו. לאחר צהרי היום היו הרובים שלנו שרויים בצל ואילו על עמדת הפשיסט נפלו קרניה הישירות של השמש. בקצהו של לוח-הברזל התנוצץ משהו. האם היה זה רסיס זכוכית מקרי או כוונת הצלף? בזהירות, כפי שיכול לעשות זאת רק צלף מנוסה ביותר, החל קוליקוב להרים את כובע-הפלדה. הפשיסט ירה. קוליקוב התרומם לכהרף-עין והשמיע קול צעקה. ההיטלראי סבר כי סוף-סוף פגע בצלף הסובייטי, שאחריו רדף ארבעה ימים, והוציא מתחת ללוח את מחצית ראשו. לזאת ציפיתי. קלעתי למטרה. ראשו של הפשיסט צנח ואילו הכוונת האופטית של רובהו לא זעה ממקומה והתנוצצה בשמש עד לשעות הערב.”

